

Ege Eğitim Teknolojileri Dergisi

Journal of Ege Education Technologies

Cilt 2, Sayı 1, Temmuz 2018, Sayfa 1- 18

Üniversite Öğrencilerinin Bilgi ve İletişim Teknolojilerinden Yararlanma Durumları ve Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma: Mevcut Durum ve Geleceğe Bakış¹

Ramazan Yılmaz

Bartın Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
ramazanyilmaz067@gmail.com

Barış Sezer

Hacettepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi
barissezer13@hotmail.com

Halil Yurdugül

Hacettepe Üniversitesi, Eğitim Fakültesi
yurdugul@hacettepe.edu.tr

Geliş Tarihi: 19.05.2018

Kabul tarihi: 17.06.2018

Yayınlanma Tarihi: 20.07.2018

Özet

Bu araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanma durumları ve kullanım alışkanlıklarını incelemektir. Araştırma Bartın Üniversitesinde bir ve son sınıfta öğrenim görmekte olan 5021 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından geliştirilen bir anket aracılığıyla elde edilmiştir. Araştırma sonucunda üniversite öğrencilerinin; kişisel bilgisayara, internet bağlantısına, internet bağlantısı olan akıllı telefona sahip olma; İnternet erişiminde en çok kullandıkları cihaz türü, bilgisayar ve internet kullanma becerilerini nasıl geliştirdikleri, web ile internet arasındaki farkı bilme durumları, internet kullanma sıklıkları, internet kullanım amaçları, sosyal ağ kullanım sıklıkları, daha önce e-öğrenme deneyimi yaşama durumları, e-öğrenmeyi yararlı bulma durumları, gelecekte e-öğrenme ile ders ya da kurs almayı isteme durumları, internetteki bilgi kaynaklarını (web sayfaları, videolar vb.) kullanarak kendi kendine yeni bilgiler öğrenme durumları ile ilgili güncel istatistikî bilgilere yer verilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda eğitime teknoloji entegrasyonu bağlamında günümüz öğrencilerinin mevcut durumları göz önünde bulundurularak neler yapılabileceği üzerinde durularak çeşitli önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: bilgi ve iletişim teknolojileri, bilgisayar, internet, mobil öğrenme, sosyal ağlar, e-öğrenme, kendi kendine öğrenme

¹ Bu çalışma 2-4 Mayıs 2018 tarihlerinde Ege Üniversitesi tarafından düzenlenen 12. Uluslararası Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

Ege Eğitim Teknolojileri Dergisi

Journal of Ege Education Technologies

Volume 2, Issue 1, July 2018, Pages 1- 18

A Research on the Use Situations and Habits of Information and Communication Technologies of University Students: Current Situation and Future Outlook

Abstract

The aim of this research is to examine the information and communication technologies utilization status and usage habits of university students. The research was conducted on 5021 students at Bartın University who were studying at freshmen and senior class. The data of the study were obtained through a questionnaire developed by the researchers. As a result of the research, the current statistical information about the having a personal computer, Internet connection, smart phone with Internet connection; the type of device they use the most in Internet access, how they developed computer and internet usage skills, knowing the difference between web and Internet, the frequency of Internet usage, Internet usage purposes, social network usage frequencies, previous experiences of e-learning experience, situations in which e-learning is useful, situations in the future where e-learning requires taking courses or courses, learning new information on its own using information resources on the internet (web pages, videos, etc.) status of the university students is given. In the light of the findings obtained from the research, it was discussed and various proposals were made about what can be done in the context of the integration of education technology in view of the current situation of today's students.

Keywords: *Information and communication technologies, computer, internet, mobile learning, social networks, e-learning, self-directed learning*

Giriş

Eğitsel içeriğin sunumunun ya da öğrenme deneyimlerinin elektronik ortamda gerçekleşmesi olarak tanımlanan (The Commission on Technology and Adult Learning, 2001) e-öğrenme kavramı, zaman ve mekan sınırlaması olmadan eğitim olanaklarına erişmeye olanak sağladığı gibi öğrenen-öğrenen, öğrenen-içerik, öğrenen-eğitici arasında da güçlü bir etkileşim sağlamaktadır (Alsabawy, Cater-Steel & Soar, 2016; Goi & Ng, 2009). Daha da önemlisi e-öğrenme, eğitimde paradigma değişikliği yaratarak öğretmen merkezli paradigmadan öğrenen merkezliye doğru geçiş sağlamaktadır (Oye, Iahad & Rahim, 2014). Benzer biçimde teknoloji destekli eğitim, eğitimin her kademesinde olduğu gibi yükseköğretim kurumlarında da giderek yaygın biçimde kullanılmaktadır. Bu entegrasyon süreci altyapı, eğiticiler, öğrenenler, kurumsal faktörler, yönetim, program, teknik destek vb. gibi birçok unsur içerisinde barındırmaktadır (Askar, Usluel & Mumcu, 2006). Kurumlar giderek artan bir biçimde teknoloji entegrasyonunu sağlamak için yatırım yapmaktadırlar. Bu sayede öğretim faaliyetleri çeşitlendirilmekte, ulaşılabilirlik artırılmakta ve anlamlı öğrenmeler gerçekleştirilebilmektedir (Teo, 2015; Bakırcı & Günbatır, 2017). Öte yandan eğitimin yalnızca okul ortamında gerçekleşmediğinden hareketle öğrenenlerin bu teknolojilerden kendi gereksinimleri doğrultusunda yaşam boyu öğrenenler olarak istediği anda ve yerde yararlanmaları gerekmektedir.

Etkili bir e-öğrenme uygulaması birçok unsurun etkili biçimde birleştirilmesini/ele alınmasını gerektirmektedir: eğiticilerin eğitimi ve becerileri, öğrenenlerin özellikleri ve ihtiyaçları, yönetim, altyapı, teknik destek, beklenen öğrenme çıktıları, kültürel/sosyal faktörler ve öğrenme çıktılarına ulaşmak için kullanılacak olan eğitsel yaklaşım vb. (Persico, Manca & Pozzi, 2014; Sandars & Goh, 2016; Tarhini ve diğerleri, 2017; Tyilo, 2017; Zaharias & Poylymenakou, 2009). Bunlardan en önemlilerinden biri şüphesiz öğrencilerdir. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Standartları'nda da; 21. yy öğrencileri için teknolojiye hakim olma, yenilikçilik, iletişim ve işbirliği, araştırma, problem çözme ve dijital vatandaşlık olmak üzere altı yeterlik alanı belirlenmiştir (International Society for Technology in Education, 2008). Bu yeterlik alanlarından dijital vatandaşlık; "bilgi teknolojilerini kullanırken eleştirebilen, çevrimiçi yapılan davranışların etik sonuçlarının farkında olan, teknolojiyi başkalarına zarar vermeyecek şekilde kullanabilen, internet ortamında iletişim hakkını kullanan, yaptığı paylaşımlarında ve işbirliğinde doğru tutumu sergileyen ve başkalarını da bu yönde teşvik eden vatandaş" olarak tanımlanmıştır" (Çubukçu & Bayzan, 2013, s.148). Ülkemizde yaklaşık 46 milyon internet kullanıcısı olduğu, genç nüfusun (16-24 yaş) %85'inin internete her an erişim sağladıkları (TÜİK, 2016) düşünülürse, bu erişime ilişkin bireylerin dijital ortamda hak ve sorumluluklarını bilmeleri, etik kurallara uygun davranışları, ulaştıkları bilgiyi değerlendirebilmeleri, eleştirel düşünebilmeleri, toplum yararına etkin katılım sağlamaları vb. konuların önemi daha da artmaktadır. Ancak ilk olarak öğrencilerin bilişim teknolojilerinden yararlanma durumlarının belirlenmesi gerekmektedir. Öğrencilerin daha e-öğrenme sürecinin başında hangi desteğe (olumlu tutum, donanım vb.) ihtiyaç duyduklarını belirlemek, önleyici/destekleyici müdahalelerin yapılması adına oldukça önemlidir (Duan & diğerleri, 2010; Harman & Çelikler, 2012; Tagoe, 2012).

Yukarıda açıklanan gerekçelere dayalı olarak gerçekleştirilen bu araştırmanın amacı üniversite bir ve son sınıfta öğrenim gören öğrencilerin bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma durumlarını/kullanım alışkanlıklarını incelemektir. Bu amaç çerçevesinde aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmaya çalışılmıştır.

Üniversite öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojilerinden (BİT) yararlanma durumları nedir?

- ✓ Kişisel bilgisayara sahip olma durumları nedir?
- ✓ İnternet bağlantısına sahip olma durumları nedir?
- ✓ İnternet bağlantısı olan akıllı telefona sahip olma durumları nedir?
- ✓ İnternet erişiminde en çok kullandıkları cihaz türü nedir?
- ✓ Öğrenciler bilgisayar ve internet kullanma becerilerini nasıl geliştirmişlerdir?
- ✓ Öğrencilerin web ile internet arasındaki farkı bilme durumları nedir?
- ✓ Öğrencilerin internet kullanma sıklıkları ne düzeydedir?
- ✓ Öğrencilerin internet kullanım amaçları nelerdir?
- ✓ Öğrencilerin sosyal ağ kullanım sıklıkları ne düzeydedir?
- ✓ Öğrencilerin daha önce e-öğrenme deneyimi yaşama durumları nedir?
- ✓ Öğrencilerin e-öğrenmeyi yararlı bulma durumları nedir?
- ✓ Öğrencilerin gelecekte e-öğrenme ile ders ya da kurs almayı isteme durumları nedir?
- ✓ Öğrencilerin internetteki bilgi kaynaklarını (web sayfaları, videolar vb.) kullanarak kendi kendine yeni bilgiler öğrenme durumları nedir?

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırma Modeli

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma durumlarını/kullanım alışkanlıklarını belirlemek için tarama modeli kullanılmıştır. Bilindiği gibi tarama modelleri, bir olay ya da durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan modellerdir. Konu olan olay ya da durum, kendi koşulları içinde ve olduğu şekliyle tanımlanır (Karasar, 2003).

Araştırmanın Katılımcıları

Araştırmanın evrenini; Bartın Üniversitesinde önlisans ve lisans düzeyinde öğrenim görmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır. Yapılan araştırma sonucunda evrenin 15987 öğrenciden oluştuğu görülmüştür. Araştırma evreninin büyük olmasından dolayı evrenin tamamına ulaşmak yerine üniversite bir ve son sınıfta öğrenim gören öğrencilere ulaşılması amaçlanmıştır. Bu bağlamda Bartın Üniversitesinde önlisans ve lisans düzeyinde üniversite bir ve son sınıfta öğrenim görmekte olan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 5021 öğrenciye ulaşılabilmektedir. Ulaşılan bu rakam Comrey ve Lee'nin (1992) önerisi doğrultusunda bulguların genellenebileceği anlamına gelmektedir. Öğrenciye ilişkin evrenin ve katılımcıların özellikleri için Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Demografik Veriler

Değişken	Grup	N	%
Cinsiyet	Kadın	2685	53.4
	Erkek	2336	46.6
Sınıf Düzeyi	Üniversite Birinci Sınıf	2348	46.8
	Üniversite Son Sınıf	2673	53.2
Fakülteler / Yüksekokullar	Edebiyat Fakültesi	838	16.69
	Eğitim Fakültesi	621	12.37
	Fen Fakültesi	152	3.02
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	994	19.8
	İslami İlimler Fakültesi	276	5.50
	Mühendislik Fakültesi	447	8.9
	Orman Fakültesi	64	1.27
	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	605	12.05
	Meslek Yüksekokulu	576	11.47
	Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu	448	8.92

Tablo 1'deki verilere göre araştırmaya gönüllü olarak katılan öğrencilerin yaklaşık yarısının erkek, yarısının ise kadın olduğu görülmektedir. Öğrencilerin sınıf seviyelerine bakıldığında yaklaşık olarak yarısının üniversite birinci sınıfta, yarısının da son sınıfta (fakülteler ve yüksekokullar için dördüncü sınıf, meslek yüksekokulları için ikinci sınıf) öğrenim gördüğü görülmektedir. Öğrencilerin öğrenim gördükleri fakültelere göre dağılımları incelendiğinde en çok sırasıyla; İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Edebiyat Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ve Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulundan katılımın olduğu görülmektedir. Fen Fakültesi, Orman Fakültesi gibi fakültelerde katılım oranının diğer fakülte ve yüksekokullara göre düşük olduğu görülmektedir. Söz konusu bu durumun temel nedeni ilgili fakültelerde öğrenci alımı yapan bölüm sayısının ve bölümlerdeki öğrenci sayısının düşük olmasıdır. Tablo 1'deki veriler genel olarak değerlendirildiğinde söz konusu verilerin ilgili üniversitenin tüm öğrencilerini temsil ettiği söylenebilir.

Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın verileri; kişisel bilgiler formu kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmacılar tarafından geliştirilen bu form kapsamında öğrencilere, cinsiyet, öğrenim görülen sınıf düzeyi ve fakülte, yaş, bilgisayar ve internete sahip olma ve kullanma durumları gibi kişisel bilgilerle ilgili sorular sorulmuştur.

Veri Toplama Süreci ve Verilerin Çözülmesi

Araştırma sürecinin başında Bartın Üniversitesi önlisans ve lisans düzeyinde öğrenim gören bir ve son sınıf (fakülteler ve yüksekokullar için dördüncü sınıf, meslek yüksekokulları için ikinci sınıf) öğrencilerinin sayısına ulaşmak için öğrenci işleri daire başkanlığından fakülte ve yüksekokullardaki öğrenci sayıları istenmiştir. Ardından ilgili fakülte ve yüksekokulların bir ve son sınıflarındaki öğrencilere uygulanmak üzere araştırmacılar tarafından geliştirilen kişisel bilgiler formu optik form ortamına aktararak, araştırmada kullanılan optik formlar hazırlanmıştır. Ardından söz konusu optik

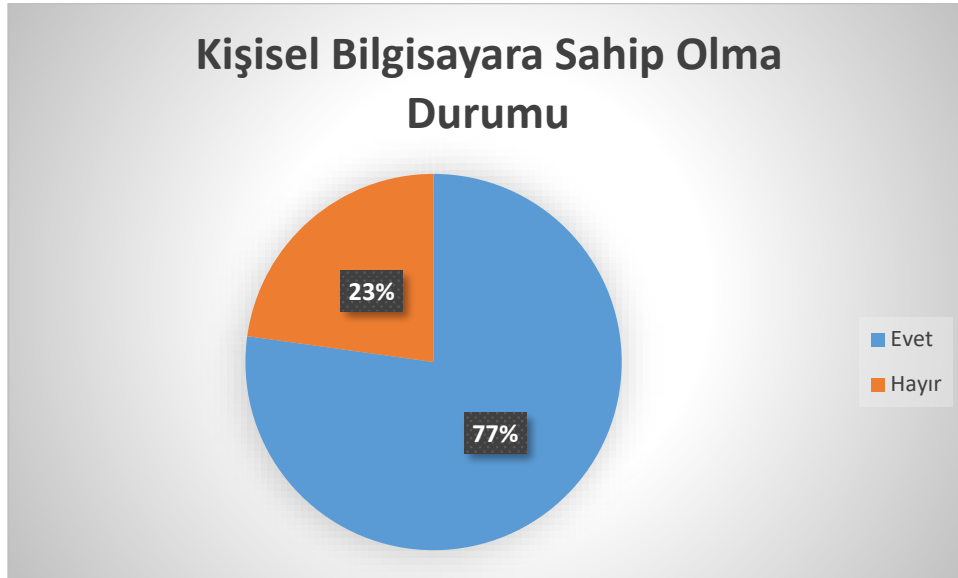
formlar ilgili fakülte ve yüksekokullardaki öğrencilerden araştırmaya gönüllü olarak katılmak isteyenlere uygulanmıştır. Analiz aşamasında betimsel istatistiklerden; yüzde, frekans, ortalama ve standart sapma kullanılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde araştırma bulguları ve bu bulgularla ilgili değerlendirmelere yer verilmiştir.

Kişisel bilgisayara sahip olma durumları

Araştırmanın birinci alt problemi doğrultusunda öğrencilerin kişisel bilgisayara (masaüstü/dizüstü bilgisayar) sahip olup olmadıkları sorulmuştur. Bu sorudan alınan cevaplar Şekil 1’de gösterilmektedir.

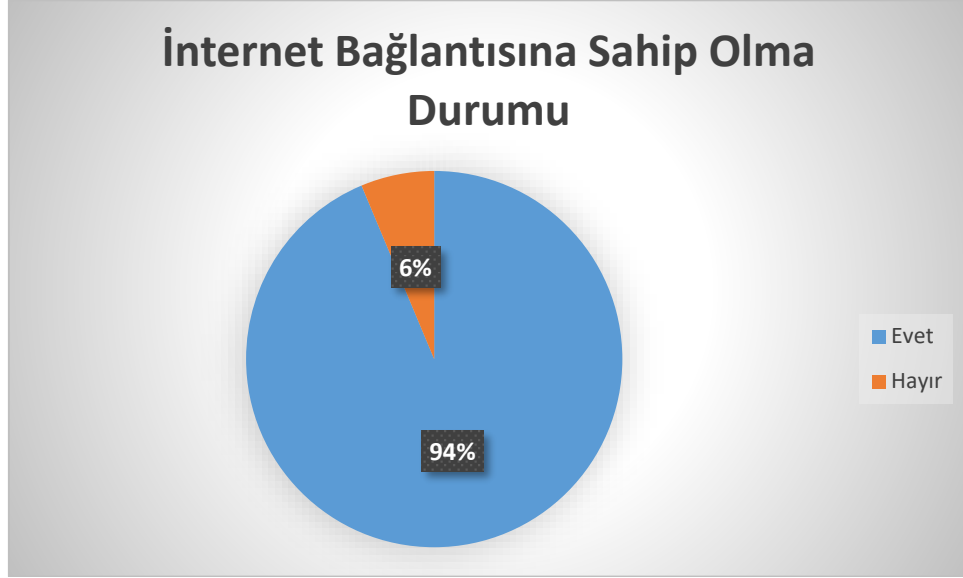

Şekil 1. Kişisel Bilgisayara Sahip Olma Durumu

Şekil 1’deki bulgular incelendiğinde öğrencilerin %77’si ($f=3876$) masaüstü ya da dizüstü bilgisayara sahip olduğunu belirtirken, %23’ü ($f=1145$) ise sahip olmadığını ifade etmektedir. Bu bulgulara göre genel olarak her dört üniversite öğrencisinden üçünün kişisel bir bilgisayara sahip olduğu söylenebilir. Kişisel bilgisayara sahip olma durumu birinci sınıftaki öğrencilerde %68.8 iken, son sınıftaki öğrencilerde %84.5’dir. Buna göre son sınıftaki öğrencilerin kişisel bilgisayara sahip olma durumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir.

İnternet bağlantısına sahip olma durumları

Araştırmanın ikinci alt problemi doğrultusunda öğrencilere yaşadıkları yerde (ev/yurt vb.) internet bağlantısına sahip olup olmadıkları sorulmuştur. Bu sorudan alınan cevaplar Şekil 2’de gösterilmektedir.

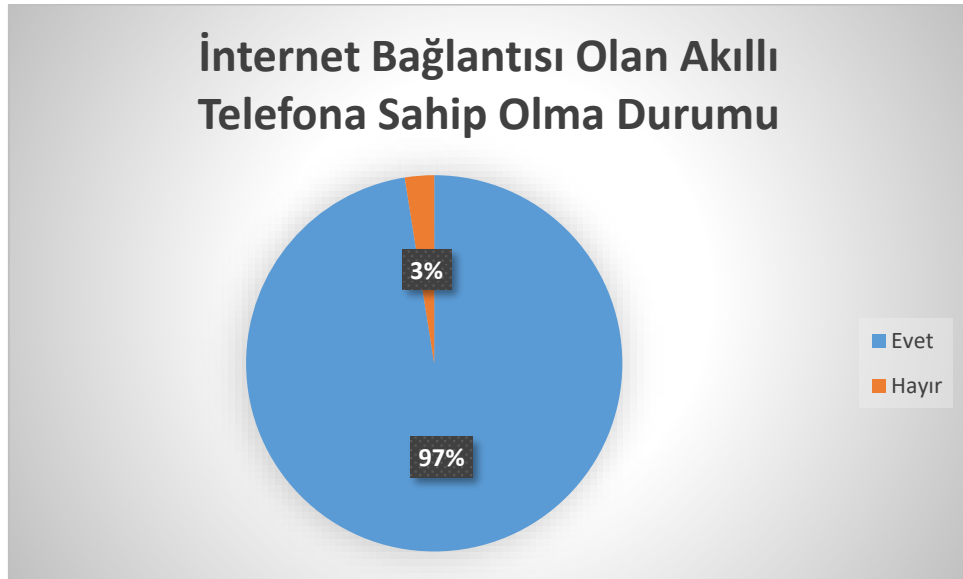

Şekil 2. İnternet Bağlantısına Sahip Olma Durumu

Şekil 2'deki bulgular incelendiğinde öğrencilerin %94'ü ($f=4704$) yaşadıkları yerde (ev/yurt vb.) internet bağlantısına sahip olduğunu belirtirken, %6'sı ($f=317$) ise sahip olmadığını ifade etmektedir. Bu bulgulara göre genel olarak her on üniversite öğrencisinden dokuzunun yaşadığı yerde internet bağlantısına sahip olduğu söylenebilir.

İnternet bağlantısı olan akıllı telefona sahip olma durumları

Araştırmanın üçüncü alt problemi doğrultusunda öğrencilere internet bağlantısı olan akıllı telefona sahip olup olmadıkları sorulmuştur. Bu sorudan alınan cevaplar Şekil 3'de gösterilmektedir.

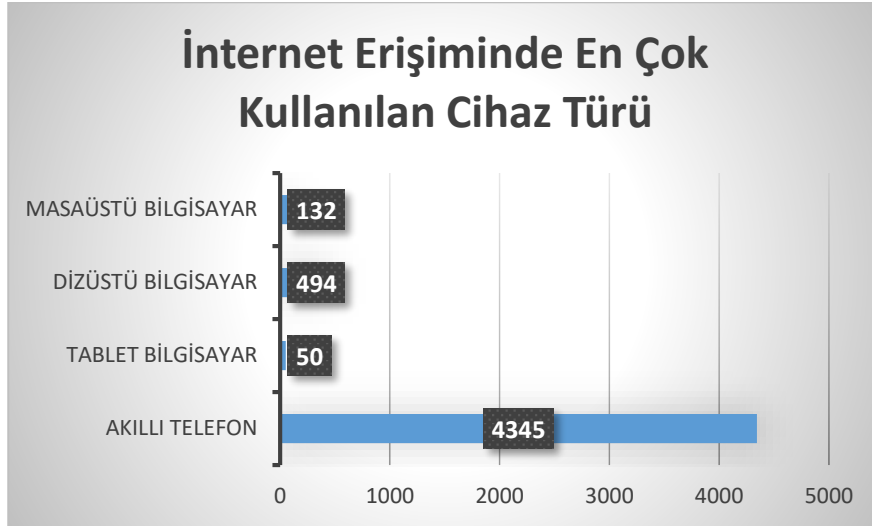

Şekil 3. İnternet Bağlantısı Olan Akıllı Telefona Sahip Olma Durumu

Şekil 3'deki bulgular incelendiğinde öğrencilerin %97'si ($f=4895$) internet bağlantısı olan akıllı bir telefona sahip olduğunu belirtirken, %3'ü ($f=126$) ise sahip olmadığını ifade etmektedir.

İnternet erişiminde en çok kullandıkları cihaz türü

Araştırmanın dördüncü alt problemi doğrultusunda öğrencilere internet erişiminde en çok hangi cihazı kullandıkları sorulmuştur. Bu sorudan alınan cevaplar Şekil 4’de gösterilmektedir.

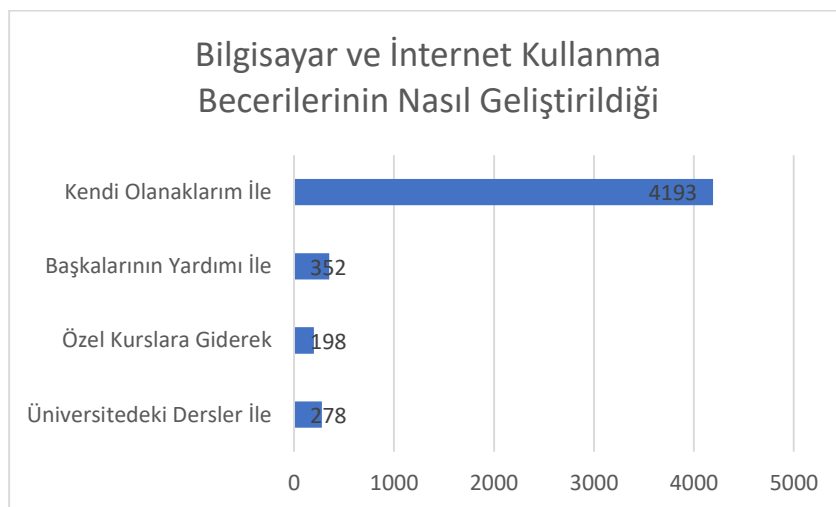

Şekil 4. İnternet Erişiminde En Çok Kullanılan Cihaz Türü

Şekil 4’deki bulgular incelendiğinde öğrencilerin %87’sinin ($f=4345$) internet erişiminde en çok akıllı telefonu kullandıkları görülmektedir. Akıllı telefonu ise sırasıyla; dizüstü bilgisayar, masaüstü bilgisayar ve tablet bilgisayar izlemektedir. Ancak internet erişiminde akıllı telefonu kullanmayı tercih edenlerin oranının diğer cihazlara göre çok daha yüksek olduğu dikkat çekicidir.

Öğrenciler bilgisayar ve internet kullanma becerilerini nasıl geliştirdikleri

Araştırmanın beşinci alt problemi doğrultusunda öğrencilere bilgisayar ve internet kullanma becerilerini nasıl geliştirdikleri sorulmuştur. Bu sorudan alınan cevaplar Şekil 5’de gösterilmektedir.

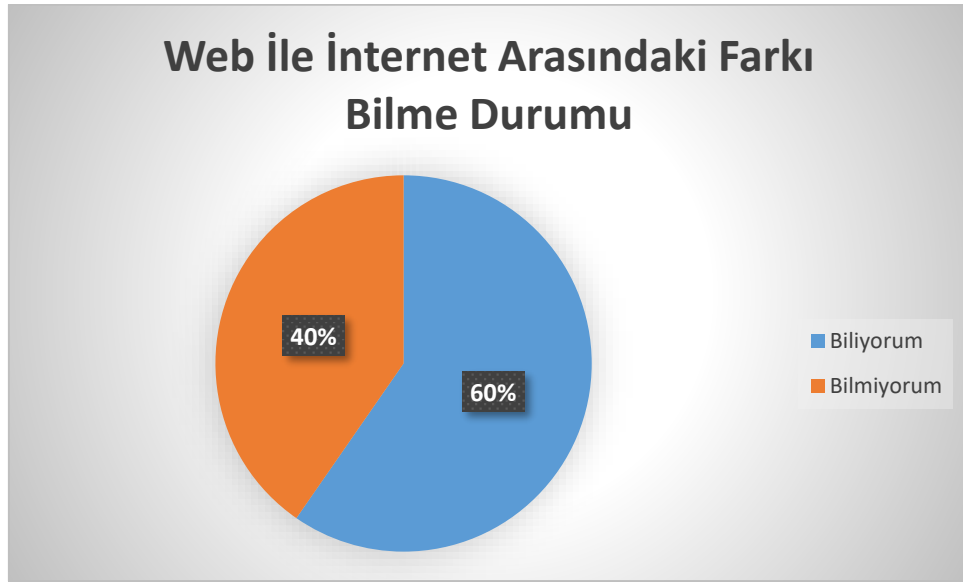

Şekil 5. Öğrencilerin Bilgisayar ve İnternet Kullanma Becerilerinin Nasıl Geliştirildiği

Şekil 5'deki bulgular incelendiğinde öğrencilerin %84'ünün ($f=4193$) bilgisayar ve internet kullanma becerilerini kendi kendilerine geliştirdiklerini ifade etmektedir. Bunu ise sırasıyla; başkalarından yardım alma, üniversitedeki dersler ve özel kurslara gitme izlemektedir. Ancak bilgisayar ve internet kullanma becerilerini kendi kendilerine geliştirdiklerini ifade edenlerin oranının diğerlerine göre çok daha yüksek olduğu dikkat çekicidir.

Öğrencilerin web ile internet arasındaki farkı bilme durumları

Araştırmanın altıncı alt problemi doğrultusunda öğrencilere web ile internet arasındaki farkı bilip bilmedikleri sorulmuştur. Bu sorudan alınan cevaplar Şekil 6'da gösterilmektedir.

Şekil 6. Öğrencilerin Web ile İnternet Arasındaki Farkı Bilme Durumu

Şekil 6'daki bulgular incelendiğinde öğrencilerin %60'ı ($f=2501$) web ile internet arasındaki farkı bildiğini ifade ederken, %40'ı ($f=1692$) ise bilmediğini ifade etmektedir. Şekil 5'deki öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanma becerilerini kendi kendilerine geliştirdikleri şeklindeki oranın yüksekliğine göre öğrencilerin web ile internet arasındaki farkı bilme oranının düşük olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin internet kullanma sıklıkları

Araştırmanın yedinci alt problemi doğrultusunda öğrencilere internet kullanma sıklığı sorulmuştur. Bu sorudan alınan cevaplar Tablo 2'de gösterilmektedir.

Tablo 2. Öğrencilerin İnternet Kullanma Sıklıkları

İnternet Kullanma Sıklıkları	Gün boyunca		Günde bir defa		Haftada bir defa		Ayda bir defa		Kullanmıyorum	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
E-posta	693	13.8	948	18.9	1119	22.3	989	19.7	444	8.8
Web	1554	30.9	1223	24.4	516	10.3	366	7.3	534	10.6
Arama Motorları	2562	51	1082	21.5	171	3.4	158	3.1	220	4.4
Sosyal Ağlar	3227	64.3	492	9.8	108	2.2	133	2.6	233	4.6

Tablo 2'deki bulgular incelendiğinde öğrencilerin %64.3'ünün gün boyunca sosyal ağları ve %51'inin gün boyunca arama motorlarını kullandıkları görülmektedir. Öğrencilerin e-posta kullanma sıklıkları incelendiğinde gözenekler arasında dengeli sayılabilecek bir dağılımın olduğu görülmektedir. Buna göre öğrencilerin %13.8'i gün boyunca, %18.9'u günde bir defa, %22.3'ü haftada bir defa, %19.7'si ayda bir defa e-posta kullandığını söylerken, %8.8'i ise e-posta kullanmadığını söylemektedir. Öğrencilerin web kullanma sıklıkları incelendiğinde ise %30.9'u gün boyunca, %24.4'ü ise günde bir defa webi kullandıklarını ifade etmektedir. Bu bulgulara göre öğrenciler gün boyunca en sık sırasıyla sosyal ağları (%64.3), arama motorlarını (%51) ve web'i (%30.9) kullanmaktadırlar. Ancak gün boyunca e-postayı (%13.8) kullananların oranının ise diğerlerine göre düşük olduğu anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin internet kullanım amaçları

Araştırmanın sekizinci alt problemi doğrultusunda öğrencilere internet kullanım amaçları sorulmuştur. Bu sorudan alınan cevaplar Tablo 3'de gösterilmektedir.

Tablo 3. Öğrencilerin İnternet Kullanım Amaçları

İnternet Kullanım Amaçları	Genellikle		Bazen		Hiç	
	f	%	f	%	f	%
Sosyal ağlar (Facebook, Twitter, Youtube vb.)	3980	79.3	862	17.2	179	3.6
E-posta	1784	35.5	2589	51.6	648	12.9
Bilgi edinmek (arama motorları vb.)	3237	64.5	1656	33	128	2.5
Haberler (gazete, televizyon vb.)	2456	48.9	2201	43.8	364	7.2
Dosya indirmek (müzik, resim, film vb.)	2905	57.9	1918	38.2	198	3.9
Alışveriş	1148	22.9	2578	51.3	1295	25.8
Oyun	1160	23.1	2152	42.9	1709	34
Müzik dinlemek, Video izlemek	3159	62.9	1673	33.3	189	3.8
Eğitim amaçlı	2818	56.1	2032	40.5	171	3.4

Tablo 3'teki bulgular incelendiğinde öğrencilerin interneti genellikle sırasıyla; sosyal ağlar (%79.3), bilgi edinmek (%64.5), müzik dinlemek/video izlemek (%62.9), dosya indirmek (%57.9), eğitim amaçlı (%56.1), haber takibi (%48.9), e-posta (%35.5), oyun (%23.1) ve alışveriş (%22.9) amaçlı kullandıkları görülmektedir. İnterneti bazen kullandığını diyen öğrencilerin internet kullanım amacının en yüksek olduğu oranların sırasıyla; e-posta (%51.6), alışveriş (%51.3), haber takibi (%43.8), oyun (%42.9) ve eğitim amaçlı (%40.5) olduğu görülmektedir. İnterneti hiç kullanmam diyen öğrencilerin amaçlarına bakıldığında en yüksek oranın; %34 ile oyun, %25 ile alışveriş ve %12.9 ile e-posta kullanımının izlediği görülmektedir.

Öğrencilerin sosyal ağ kullanım sıklıkları

Araştırmanın dokuzuncu alt problemi doğrultusunda öğrencilere sosyal ağ kullanım sıklıkları sorulmuştur. Bu sorudan alınan cevaplar Tablo 4’de gösterilmektedir.

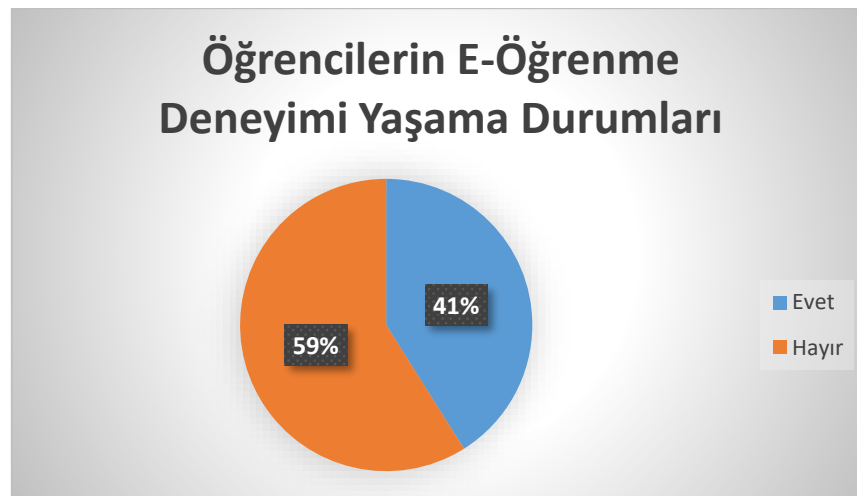
Tablo 4. Öğrencilerin Sosyal Ağ Kullanım Sıklıkları

Sosyal Ağ Kullanım Sıklıkları	Gün boyunca		Günde bir defa		Haftada bir defa		Ayda bir defa		Hesabım Yok	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Facebook	2153	42.9	1251	24.9	525	10.5	321	6.4	771	15.4
Twitter	1143	22.8	646	12.9	376	7.5	364	7.2	2492	49.6
Google Plus	428	8.5	521	10.4	561	11.1	596	11.9	2915	58.1
Akademia	170	3.4	272	5.4	404	8	310	6.2	3865	77
ResearchGate	139	2.8	150	3	177	3.5	158	3.1	4397	87.6
LinkedIn	153	3	161	3.2	203	4	238	4.7	4266	85
Instagram	3028	60.3	773	15.4	279	5.6	139	2.8	802	16
Diğer	1224	24.4	705	14	494	9.8	357	7.1	2241	44.6

Tablo 4’teki bulgular incelendiğinde öğrencilerin gün boyunca sosyal ağ kullanım oranlarına bakıldığında sırasıyla; %60.3 ile Instagram, %42.9 ile Facebook’un en sık kullanılan sosyal ağlar olduğu görülmektedir. Öğrencilerin günde bir defa olan sosyal ağ kullanım oranları da dikkate alınırsa her 10 öğrenciden yaklaşık yedisinin günde en az bir defa Instagram’a (%75.7) ve Facebook (%67.8) girdiği söylenebilir. Instagram ve Facebook’a göre diğer sosyal ağların öğrencilerce kullanım oranlarının ise düşük olduğu görülmektedir. Bunlar arasında en yüksek oranın %35.7 ile Twitter olduğu görülmektedir. Buna göre her on üniversite öğrencisinden yaklaşık olarak üçü Twitter’a günde en az bir kez girmektedir.

Öğrencilerin daha önce e-öğrenme deneyimi yaşama durumları

Araştırmanın onuncu alt problemi doğrultusunda öğrencilere daha önce e-öğrenme deneyimi yaşayıp yaşamadıkları sorulmuştur. Bu sorudan alınan cevaplar Şekil 7’de gösterilmektedir.

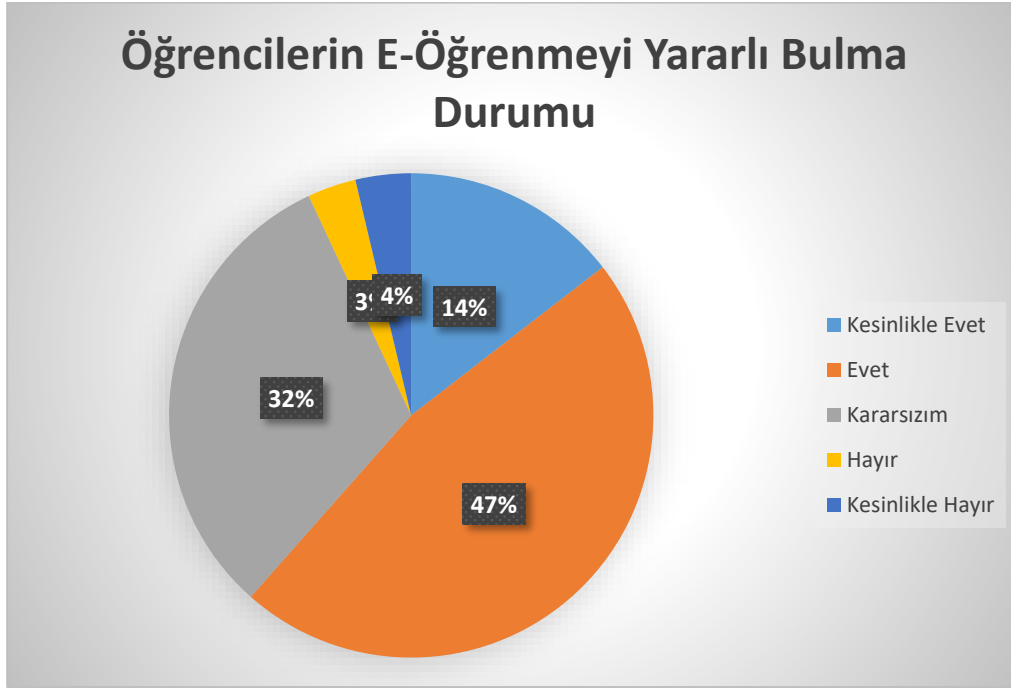

Şekil 7. Öğrencilerin E-öğrenme Deneyimi Yaşama Durumu

Şekil 7'deki bulgular incelendiğinde öğrencilerin %59'u (f=2062) daha önce e-öğrenme deneyimi yaşamadıklarını ifade ederken; %41'i (f=2959) ise e-öğrenme deneyimine sahip olduklarını ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin e-öğrenmeyi yararlı bulma durumları

Araştırmanın on birinci alt problemi doğrultusunda öğrencilere e-öğrenmeyi yararlı bulup bulmadıkları sorulmuştur. Bu sorudan alınan cevaplar Şekil 8'de gösterilmektedir.

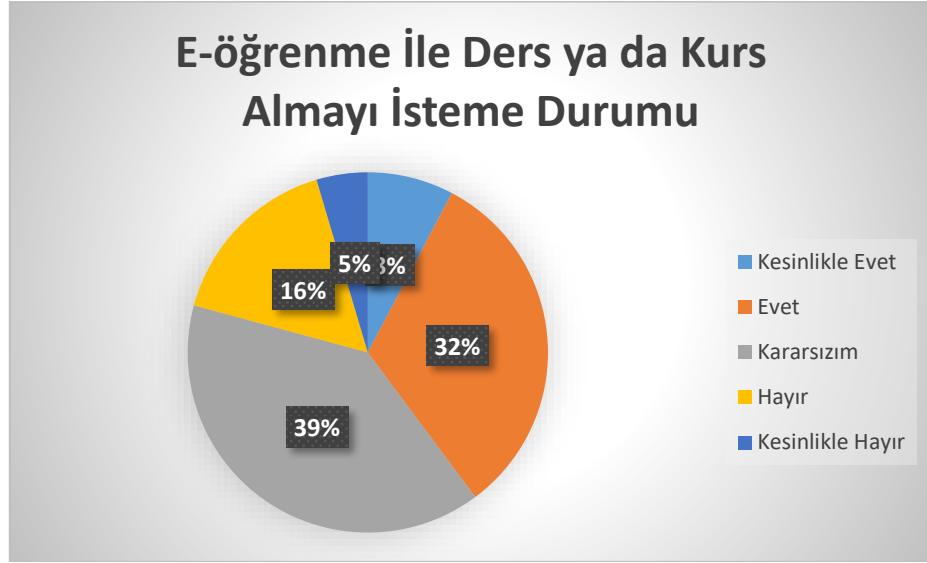

Şekil 8. Öğrencilerin E-öğrenmeyi Yararlı Bulma Durumu

Şekil 8'deki bulgular incelendiğinde öğrencilerin e-öğrenmeyi yararlı buluyorum diyenlerin oranının (kesinlikle evet + evet) %61 (f=3089) olduğu görülmektedir. Buna göre her on öğrenciden altısının e-öğrenmeyi yararlı bulduğu söylenebilir. Bununla birlikte kararsızım diyen öğrencilerin oranının da (%32, f=1583) yüksek sayılabileceği söylenebilir.

Öğrencilerin gelecekte e-öğrenme ile ders ya da kurs almayı isteme durumları

Araştırmanın on ikinci alt problemi doğrultusunda öğrencilere gelecekte e-öğrenme ile ders ya da kurs almayı düşünüp düşünmedikleri sorulmuştur. Bu sorudan alınan cevaplar Şekil 9'da gösterilmektedir.

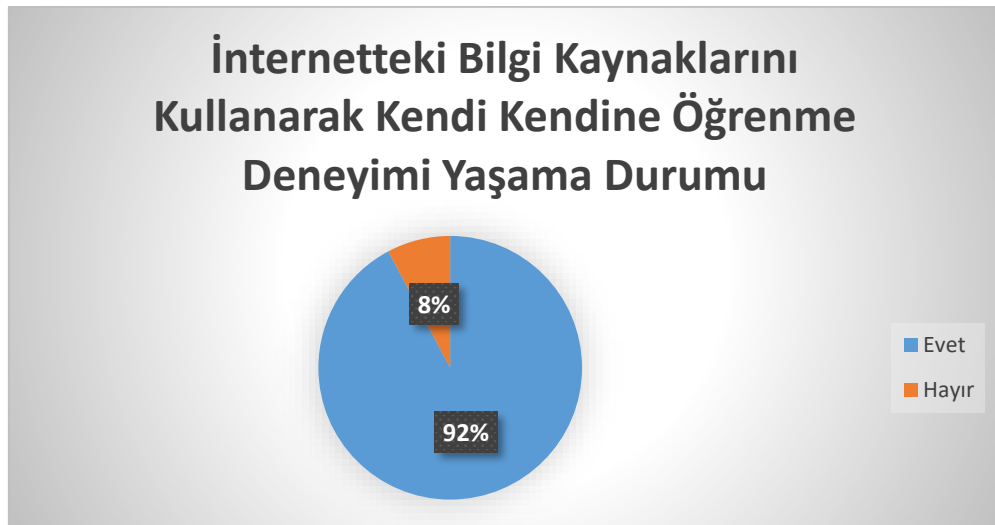

Şekil 9. Öğrencilerin Gelecekte E-öğrenme İle Ders ya da Kurs Almayı İsteme Durumu

Şekil 9'daki bulgular incelendiğinde öğrencilerin *gelecekte e-öğrenme ile ders ya da kurs almak istiyorum diyenlerin oranının (kesinlikle evet + evet) %40 (f=2000)* olduğu görülmektedir. Buna göre her on öğrenciden dördünün gelecekte e-öğrenme deneyimi yaşamaya istekli olduğu söylenebilir. Bununla birlikte kararsızım diyen öğrencilerin oranının da (%39, f=1977) yüksek sayılabileceği söylenebilir.

Öğrencilerin internetteki bilgi kaynaklarını (web sayfaları, videolar vb.) kullanarak kendi kendine yeni bilgiler öğrenme durumları

Araştırmanın on üçüncü alt problemi doğrultusunda öğrencilere internetteki bilgi kaynaklarını (web sayfaları, videolar vb.) kullanarak kendi kendinize yeni bilgiler öğrenip öğrenmedikleri sorulmuştur. Bu sorudan alınan cevaplar Şekil 10'da gösterilmektedir.

Şekil 10. Öğrencilerin İnternetteki Bilgi Kaynaklarını (web sayfaları, videolar vb.) Kullanarak Kendi Kendine Yeni Bilgiler Öğrenme Durumu

Şekil 10'daki bulgular incelendiğinde öğrencilerin %92'sinin (f=4631) internetteki bilgi kaynaklarını (web sayfaları, videolar vb.) kullanarak kendi kendilerine yeni bilgiler öğrendiklerini ortaya koymaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Üniversite öğrencilerinin dijital teknoloji kullanım ve öğrenme alışkanlıklarını incelemek amacıyla gerçekleştirilen bu araştırma üniversite bir ve son sınıfta öğrenim görmekte olan 5021 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlar ve bunlara ilişkin öneriler aşağıda belirtilmiştir:

- ✓ Araştırma kapsamındaki öğrencilerin %77'si masaüstü ya da dizüstü bilgisayara sahip olduğunu ifade etmektedir. Kişisel bilgisayara sahip olma durumu birinci sınıftaki öğrencilerde %68.8 iken, son sınıftaki öğrencilerde %84.5'dir. Buna göre son sınıftaki öğrencilerin kişisel bilgisayara sahip olma durumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Günümüzde üniversitelerin çoğunlukla birinci sınıfta verilmekte olan 5İ kapsamındaki dersleri uzaktan eğitim yoluyla vermeye başladıkları göz önüne alındığında birinci sınıftaki üniversite öğrencileri için bu durum problem teşkil edebilecektir. Özellikle Bilgisayar I ve Bilgisayar II gibi uygulamaya dayalı derslerde bu problem daha belirgin bir hale gelebilecektir. Bu duruma çözüm olarak ise üniversitelerde dersler dışında sürekli öğrenci kullanımına açık bilgisayar laboratuvarları oluşturulabilir.
- ✓ Öğrencilerin %97'sinin internet bağlantısı olan akıllı bir telefona sahip olduğu görülmektedir. Bu oranın oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum sınıf içi ve dışındaki öğrenme süreçlerinin mobil öğrenme ile desteklenmesi anlamında önemli fırsatlar oluşturabilmektedir. Ayrıca 5İ kapsamında verilen sözel/uygulamaya dayalı olmayan derslerin uzaktan eğitim yoluyla uygulanabilirliği için bir fırsat olarak görülmelidir.
- ✓ Günümüz öğrencileri internet erişimi için masaüstü/dizüstü/tablet bilgisayarlara kıyasla akıllı telefonları tercih ettikleri görülmektedir. Bu bulgu günümüz öğrencileri için mobil öğrenmenin uygulanabilirliğinin ve sürdürülebilirliğinin yüksek olduğuna işaret eder. Bu nedenle öğrenme içerik ve materyallerinin üretilmesinde, öğrenme ortamlarının oluşturulmasında mobile uyarlabilirlik seçeneğinin göz önünde bulundurulması gerekir.
- ✓ Öğrencilerin %84'ünün bilgisayar ve internet kullanma becerilerini kendi kendilerine geliştirdiklerini ifade etmektedir. Diğer taraftan, öğrencilerin yaklaşık yarıya yakını (%40'ı) web ile internet arasındaki farkı bilmediğini ifade etmektedir. Bu anlamda öğrencilerin bilgisayar ve internet kullanma becerilerinin iyi değerlendirilmesi ve buna yönelik önlemler alınması gerekir.
- ✓ Öğrencilerin internet kullanma sıklıklarına bakıldığında %64.3'ünün gün boyunca sosyal ağları ve %51'inin gün boyunca arama motorlarını kullandıkları görülürken, yalnızca %13.8'inin gün boyunca e-postayı kullandıkları görülmektedir. Bu nedenle sosyal ağların günümüz öğrencileri için e-postaya göre öncelikli duruma geldiği görülmektedir.
- ✓ Öğrencilerin internet kullanım amaçlarına bakıldığında sırasıyla sosyal ağlar (%79.3), bilgi edinme/bilgi arama (%64.5), müzik dinlemek/video izlemek (%62.9), dosya indirmek (%57.9), eğitim (%56.1), haber takibi (%48.9), e-posta (%35.5), oyun (%23.1) ve alışveriş (%22.9)

amaçlı kullandıkları görülmektedir. Bu bulgular sosyal ağ kullanımının, bilgi edinme/bilgi aramanın ve müzik dinleme/video izlemenin internet kullanmanın öncelikli amaçlar arasında yer aldığını göstermektedir.

- ✓ Öğrencilerin gün boyunca sosyal ağ kullanım oranlarına bakıldığında sırasıyla; %60.3 ile Instagram, %42.9 ile Facebook'un en sık kullanılan sosyal ağlar olduğu görülmektedir. Öğrencilerin günde bir defa olan sosyal ağ kullanım oranları da dikkate alınırsa her 10 öğrenciden yaklaşık yedisinin günde en az bir defa Instagram'a (%75.7) ve Facebook (%67.8) girdiği söylenebilir. Instagram ve Facebook'a göre diğer sosyal ağların öğrencilerce kullanım oranlarının ise düşük olduğu görülmektedir. Bunlar arasında en yüksek oranın %35.7 ile Twitter olduğu görülmektedir. Buna göre her on üniversite öğrencisinden yaklaşık olarak üçü Twitter'a günde en az bir kez girmektedir. Bu bulgular öğrencilerle iletişim kurma, eğitsel amaçlı kullanım gibi nedenlerle sosyal ağlardan yararlanılmasını gerektiren durumlarda öncelikle Instagram ve Facebook'un tercih edilebileceğine işaret etmektedir.
- ✓ Öğrencilerin daha önce e-öğrenme deneyimi yaşayıp yaşamadıkları incelendiğinde %59'u daha önce e-öğrenme deneyimi yaşamadıklarını ifade etmektedir. Öğrencilerin e-öğrenmeyi yararlı buluyorum diyenlerin oranının (kesinlikle evet + evet) %61 olduğu görülmektedir. Öğrencilerin gelecekte e-öğrenme ile ders ya da kurs almak istiyorum diyenlerin oranının (kesinlikle evet + evet) ise %40 olduğu görülmektedir. Bu bulgular günümüz öğrencilerinin e-öğrenme deneyimi yaşamaya başladıklarını bununla birlikte e-öğrenmenin yararları ve gelecekte devam etme anlamında olan isteklilikleri konusunda ise belirsizlikte kaldıklarını göstermektedir. Bu nedenle günümüzde hızla yaygınlaşan e-öğrenme süreçlerinde öğrencilerin ilk deneyimleri oldukça önemlidir. Öğrencilerin bu süreci nitelikli hazırlanmış e-öğrenme ortamlarında deneyimlemeleri, gelecekte e-öğrenmeye devam etme konusunda önemli bir faktör olabilir. Aksi halde öğrencilerde olumsuz tutum gelişimi gibi etmenlerle e-öğrenme sürecine dâhil olmak istemeyen öğrencilerle karşılaşmak olasıdır.
- ✓ Öğrencilerin %92'si internetteki bilgi kaynaklarını (web sayfaları, videolar vb.) kullanarak kendi kendilerine yeni bilgiler öğrendiklerini belirtmektedirler. Bu bulgu günümüz öğrencilerinin interneti kullanarak informal öğrenme süreçleri içerisinde bulduklarını göstermektedir. Öğrencilerin kendi kendine öğrenme, öz düzenleme becerilerinin düzeyi bu noktada önemlidir. Bu nedenle öğrencilerin e-öğrenme süreçlerine başlamadan kendi kendine öğrenme becerilerinin belirlenerek, yetersiz durumda olan öğrenciler için uyarlanabilir öğrenme gibi yollarla destek faaliyetlerinde bulunulması gerekebilir. Yine bulgulara bakıldığında sosyal ağ kullanımı ve video izleme öğrencilerin sıklıkla yaptıkları internet kullanım davranışları arasındadır. Bu bağlamda, sosyal ağlar, Youtube gibi ortamlar kullanılarak öğrencilerin videodan öğrenme, sosyal öğrenme etkinlikleri desteklenebilir. Formal yapıdaki ders süreçlerinin de bu ortam ve süreçlerle olan entegrasyonu sağlanabilir.

Teşekkür ve Bilgilendirme

Bu araştırma Bartın Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Proje Birimi tarafından desteklenmiştir (Proje No: 2017-SOS-A-002).

Kaynakça

- Alsabawy, A. Y., Cater-Steel, A., & Soar, J. (2016). Determinants of perceived usefulness of e-learning systems. *Computers in Human Behavior*, 64, 843-858.
- Askar, P., Usluel, Y. K., & Mumcu, F. K. (2006). Logistic Regression Modeling for Predicting Task-Related ICT Use in Teaching. *Educational Technology & Society*, 9(2), 141-151.
- Bakırcı, H., & Günbatar, M. S. (2017) Öğretmen Adaylarının Bilgi Okuryazarlık Düzeyleri ile Bilgi ve İletişim Teknolojilerine Yönelik Tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 543-563.
- Commission on Technology and Adult Learning. (2001). *A vision of e-learning for America's workforce: Report of the commission on technology and adult learning*, ADSL/NGA Washington, D.C. 26.02.2018 tarihinde <http://schoolofed.nova.edu/dll/Module1/Elearning-Workplace.pdf> adresinden erişilmiştir.
- Comrey, A. L., & Lee, H. B. (2013). *A first course in factor analysis*. Psychology Press.
- Çubukçu, A. & Bayzan, Ş. (2013). Türkiye’de dijital vatandaşlık algısı ve bu algıyı internetin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı ile artırma yöntemleri. *Middle Eastern & African Journal of Educational Research*, 5, 148-174.
- Duan, Y., He, Q., Feng, W., Li, D., & Fu, Z. (2010). A study on e-learning take-up intention from an innovation adoption perspective: A case in China. *Computers & Education*, 55(1), 237-246.
- Goi, C.L. & Ng, P.Y. (2009). E-learning in Malaysia: Success factors in implementing e-learning program. *International Journal of Teaching and Learning in Higher Education*, 20(2), 237-246.
- Harman, G., & Çelikler, D. (2012). Eğitimde hazır bulunuşluğun önemi üzerine bir derleme çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 147-156.
- ISTE (2008). *National education technology standarts for students*. https://www.iste.org/docs/pdfs/20-14_ISTE_Standards-S_PDF.pdf adresinden 07.02.2018 tarihinde edinilmiştir.
- Karasar, N. (2003). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar, ilkeler, yöntemler*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Oye, N. D., Iahad, N. A., & Rahim, N. A. (2014). The history of UTAUT model and its impact on ICT acceptance and usage by academicians. *Education and Information Technologies*, 19(1), 251-270.
- Persico, D., Manca, S., & Pozzi, F. (2014). Adapting the technology acceptance model to evaluate the innovative potential of e-learning systems. *Computers in Human Behavior*, 30, 614–622.
- Sandars, J., & Goh, P. S. (2016). Is there a need for a specific educational scholarship for using e-learning in medical education?. *Medical Teacher*, 38(10), 1070-1071.
- Tagoe, M. (2012). Students’ perceptions on incorporating e-learning into teaching and learning at the University of Ghana. *International Journal of Education and Development Using ICT*, 8(1), 91-103.
- Tarhini, A., Hone, K., Liu, X., & Tarhini, T. (2017). Examining the moderating effect of individual-level cultural values on users’ acceptance of E-learning in developing countries: a structural equation modeling of an extended technology acceptance model. *Interactive Learning Environments*, 25(3), 306-328.
- Teo, T. (2015). Comparing pre-service and in-service teachers' acceptance of technology: Assessment of measurement invariance and latent mean differences. *Computers & Education*, 83, 22-31.

- TÜİK, (2016). *Hane halkı bilişim teknolojileri kullanım araştırması*, <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21779> adresinden 03.02.2018 tarihinde edinilmiştir.
- Tyilo, N. (2017). E-Learning as Instructional Innovation in Higher Education Institutions (HEI's): Lessons Learnt from the Literature. *Journal of Communication*, 8(1), 87-93.
- Zaharias, P., & Poylymenakou, A. (2009). Developing a usability evaluation method for e-learning applications: Beyond functional usability. *Internationa. Journal of Human-Computer Interaction*, 25(1), 75-98.

Extended Abstract

The aim of this research is to examine the information and communication technologies utilization status and usage habits of university students. In this study, a survey model was used to determine the usage situation / usage habits of university students' information and communication technologies. As is known, survey models that aim to describe an event or situation as it exists. The subject matter or situation is defined as it is within its own circumstances and as it is.

The research was conducted on 5021 students at Bartın University who were studying at freshmen and senior class. It is seen that about half of the students voluntarily participating in the survey were male and half were female. When the class of the students are examined, it is seen that approximately half of the students are in the freshmen class of university and half of them are in the senior class. When the distribution of the students according to the faculties they studied is examined; Faculty of Economics and Administrative Sciences, Faculty of Literature, Faculty of Education, School of Physical Education and Sports and School of Health Services.

The data of the study were obtained through a questionnaire developed by the researchers. As a result of the research, the current statistical information about the having a personal computer, Internet connection, smart phone with Internet connection; the type of device they use the most in Internet access, how they developed computer and internet usage skills, knowing the difference between web and Internet, the frequency of Internet usage, Internet usage purposes, social network usage frequencies, previous experiences of e-learning experience, situations in which e-learning is useful, situations in the future where e-learning requires taking courses or courses, learning new information on its own using information resources on the internet (web pages, videos, etc.) status of the university students is given. In the light of the findings obtained from the research, it was discussed and various proposals were made about what can be done in the context of the integration of education technology in view of the current situation of today's students.